

NÉPÜNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor

ZSIDÓ HETILAP

Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

Betefjesedés vagy csalódás?

A világsajtóban az önálló zsidó állammal megjelent hírekkel kapcsolatosan az jut eszünkbe, ami az inflációs időkben gyakran megtörtént. Egyes emberek, akik a közép-európai államokban hirtelen milliommok, esetleg milliárdosok lettek, így szóltak magukban: milliárdos lettem, ez volt életem legnagyobb vágya, de a milliárd nem ér egy petákot sem.

Van-e nagyobb álma egy öntudatos, a világ zsidóságának mai helyzetével tisztában levő zsidó embernek, mint az, hogy végre legyen egy zsidó ország, ahol mi zsidók legyünk a szuverén urak? Nincs és nem is lehet ennél boldogabb álmunk. És most halljuk a híreket Genf-ből, mely nem mond egyebet, mint azt, hogy elérjük a cionista vágyalmok netovábbját: lesz önálló zsidó állam! És amint már az ilyen vágyalmokkal történni szokott, mire megvalósul, inflációs milliárd lesz belőle. Egy kicsiny, összevissza szabdalta határokkal rendelkező államocská lesz ez a mi országunk, amelynek már születése pillanatában is nehézségekkel kell majd megküzdenie, ha valóban létre jön.

Epen a napokban írta a „Palestina and Middle East” című közgazdasági lap, hogy Transjordánia minden egyes lakosa 42 fontjába került eddig Nagybritaniának. És hogy amit ez az „ország” egy évben nevelésügyre költ, alig kétszer annyi, mint amennyit Tel Aviv városa költ erre a célra. Meg azt, hogy a csecsemőhalandóság 50%-al nagyobb a transjordániai, mint a palesztinai arabok között. Az egész országban 15 orvos működik, tehát 18.000 lakosra esik egy orvos, míg Palesztinában 4000 arabra jut egy-egy orvos és ha a zsidókat is tekintetbe vesszük, akkor minden 600 palesztinai lakosra jut egy. Egyszóval: Transjordániában nyomor van és éhség, szegénység és kulturátlanság, ezzel szemben Palesztinában prosperitás, pénz, munkatempó és hallatlan nagy vitalitás.

Hát fentiek után nem-e arra kell gondoljunk, hogy borzalmas a diplomácia boszorkánykonyhája, ahol képesek arra, hogy egy kulturális szempontból már ma is toronymagasságban levő országrészt odacsatoljanak egy ilyen szerencsétlen kreatúrához, amely lehet jó az araboknak (bár ezt sem hisszük már, mert ők is haladnak a korrallal), de nem szabadna jó legyen egy pacifikáló kultúrnépnek, mint az angolnak és főleg keserves a zsidóságnak, amely hallatlan erőfeszítést fejt ki oly irányban, hogy Palesztinából egy kulturcentrumot építsen ki Ázsia legexponáltabb szögletében.

Egyik szemünkkel nevetünk, a másikkal sírunk, amikor a híreket kapjuk az új önálló zsidó országgal kapcsolatban. Boldogok vagyunk, hogy kétezer év után lesz újra szabad boldog országa a zsidóságnak, de sírnunk kell, ha arra gondolunk, hogy mennyire megakarják nyírni eleve annak határait.

London diplomáciai berkeiben hónapok

óta folynak a titkos tárgyalások. A legújabb értesülések szerint Weizman professzor megállapodott már az angol kormánnyal, hogy új szabad és független országot kapunk. A világ üldözött, szenvedő zsidósága megkönynyebbült boldogsággal fogadja a hírt, amely állítólag azt is jelenti, hogy három millió

zsidónak lesz otthona a maga földjén. Csak ne legyen nagy a kiábrándulás, amikor a határakról lesz szó. Mert egy nyomorék államocskát, egy életképtelen kreatúrát nem kérünk. Inkább semmit most, mint egy életképtelen diplomáciai fércmunkát. Inkább váránk még, amíg eljön az idő, ami megérleli a mi elképzeléseink szerinti országot. De ha jó lesz, akkor nem lesz boldogabb népe a világnak, mint mi zsidók!

Az olasz kormány tagadja a hivatalos antiszemitizmust

Páris. — A „Temps” római tudósítója írja, hogy az olasz kormány aggodalommal nézi azoknak a híreknek a világsajtóban való továbbterjedését, amelyek szerint Olaszországban antiszemita éra kezdődne. A népnevelésügyi minisztérium most megjelent hivatalos nyilatkozata szerint Olaszországban nincsen antiszemitizmus. Hivatkozik arra a lelkes fogadtatásra, amelyben Mussolini részesült legutóbbi lybiai útja alkalmából.

A napokban Prato római főrabbi megjelent Ciano olasz külügyminiszter előtt, akivel közölte a zsidóság aggodalmát az utóbbi időben a fascista sajtóban, főleg a Popolo d'Italia-ban, a Tribuna-ban és a Stampa-ban megjelenő antiszemita cikkek miatt. Ciano kijelentette a főrabbinak, hogy a fascista rezsim és az olasz zsidóság viszonyában nem állott be semmiféle változás és az antiszemita megnyilatkozásokkal nem azonosítja magát az olasz kormány.

Franciaország nem támogatja a lengyelek „evakuálási” tervét

Páris. — Az utóbbi időben főleg a lengyel antiszemita sajtóban mindinkább felmerül az a lehetetlen terv, hogy a lengyelországi három és félmilliónyi zsidóságot egy nagyszabású „evakuálási terv” alapján különböző francia gyarmatokra telepítsék ki. Ezzel kapcsolatosan Marius Moutet gyarmatügyi miniszter kijelentette, hogy a francia kormány megkönnyíti ugyan egyes zsidó családok letelepedését francia gyarmatokon, de ez nem jelenti egyúttal azt, hogy bármilyen tekintetben helyeselné a lengyelországi zsidók tömeges kivándoroltatására és letelepítésére vonatkozó akcióit. Csak kis csoportokról lehet szó, amelyeket gondosan megválogatnának. Ez vonatkozik Madagaszkárra és az északafrikai francia kolóniákra is.

portokról lehet szó, amelyeket gondosan megválogatnának. Ez vonatkozik Madagaszkárra és az északafrikai francia kolóniákra is.

A francia kormány megkönnyíti ugyan azoknak a bizottságoknak munkáját, amelyek célból a különböző gyarmatokat meglátogatják, de ez nem jelenti egyáltalában azt, hogy Franciaország hozzájárulna egy tömegkivándorláshoz. Még messzi van az idő, amikor Genf és a Quai d'Orsay az ilyen terveket helyeselné — ha egyáltalán rákerülhet a sor.

A palesztinai és lengyelországi zsidók sorsa az angol alsóház előtt

London. — Az angol alsóház június 2-iki ülésén közölték, hogy a királyi bizottság jelentésének közzététele után külön ülést fog e kérdésben tartani az alsóház, amelynek kizárólag ez lesz a tárgysorozata. Lunn képviselő e kérdéssel kapcsolatosan interpellált, mire Ormsby Gore gyarmatügyi miniszter félbeszakította a képviselőt beszéde közben és kijelentette, hogy június harmadik hetében írják alá a jelentést és akkor már birtokában is lesz. Wegwood ezredes kérde, hogy tárgyaltak-e a transjor-

dániai település ügyében Abdullah emirrel, mire a gyarmatügyi miniszter kijelentette, hogy nem. Mander képviselő is a királyi bizottság ügyében intéz kérdést a miniszterhez.

Az alsóház másik ülésén Wegwood ezredes a külügyminiszterhez intézett kérdést a lengyelországi események ügyében.

Eden külügyminiszter azonnal válaszolt s kijelentette, hogy tudomása szerint idegen hatalomnak nincsen része a pogromok előidézésében.

Genfi mértékadó körök szerint

Független zsidó állammá proklamálják Palesztinát!

Még ebben az évben megtörténik a nagy esemény és Erec Jisrael a Népszövetség tagállama lesz. — Három millió zsidó telepedhet le az új Zsidóországban.

Genf. — Előkelő genfi népszövetségi körök szerint elhatározott dolog, hogy szeptemberben önálló zsidó állammá deklarálják Palesztinát és még ebben az évben az önálló zsidó államot tagjai körébe felveszi a Nemzetek Szövetsége. Ez ügyben — a genfi információk szerint — a titkos tárgyalások Eden angol külügyminiszter és Weizman professzor között az elmúlt héten lezárultak.

Eddig is lanszirozták ezt a hirt — amint a „Népünk” is több ízben megemlékezett róla — de most a leghatározottabb formában adták hírül a világsajtónak. Korszakalkotó jelentőségű esemény ez a zsidóság jelenkori történelmében és úgy látszik, hogy a brit birodalom urainak eltökélt szándéka, hogy független zsidó államot létesítsen. A Sir Horace Rumbold vezetése alatt álló királyi bizottság jelentését június 15-én fogják nyilvánosságra hozni, addig titkosak a részletei. A teljes szöveget ellenben csak augusztusban fogják nyilvánosságra hozni, a népszövetségi delegátusok útján, mert ennek fogják előterjeszteni az angol királyi bizottság jelentését.

Annyi már minden kétséget kizáróan kiderült, hogy a jelentés legfontosabb része az, amely kimondja, hogy békés állapotot csak úgy lehet létesíteni Palesztinában,

ha két részre osztják: egy zsidó és egy arab részre.

Anglia ki fogja mondani a zsidó állam függetlenségét és az ország egy részét Transjordániához csatolják, amely szintén függetlenséget nyer, Irak mintájára.

A hírek szerint Weizman dr előbb Baldwin miniszterelnökkel tárgyalt, majd annak lemondása után az új miniszterelnökkel, Neville Chamberlainnel. A tárgyalások menetéről állandóan informálta a zsidóság népszövetségi delegátusát, dr Nahum Goldmant, valamint a Jewish Agency többi megbízottait, akik Genfben tartózkodnak.

HUSZONÖT ÉVES KATONAI MEGSZÁLLÁS

Ezzel kapcsolatosan megállapodás jött létre, hogy Anglia huszonöt évre katonailag megszállja az új állam területét s biztonságát garantálja. Az ország kettéválasztása oly módon történik — beavatott körök szerint, — hogy a zsidó kívánságok a legnagyobb mértékben kielégüljenek. Az angol terv szerint az új zsidó állam két és fél-három millió bevándorlót tud majd befogadni a jelenlegi 400.000 zsidón kívül.

A hírek szerint már az új állam elnöke is ki van szemelve dr Chaim Weizman professzor személyében, aki minden fenntartás nélkül bírja az angol korona bizalmát.

A Royal Commission jelentésének teljes szövege augusztus 12-én válik ismertté. Az egész nagyszabású történelmi folyamat még ebben az évben lebonnyolódik és 1937 év végén már a Népszövetség államai sorába is bevonul az új zsidó állam.

Cionista körökből a tárgyalásokról semmi sem szivárgott ki, ezek a hírek nem zsidó körökből származnak és e pillanatban nem tudjuk, hogy mi a hivatalos zsidó vélemény. Ami általában tudható, az, hogy a zsidóság nem akar egy csonka zsidó államot és még Transjordánia elvételebe sem nyugodott bele. Viszont nem tudhatjuk, hogy a történelmi szükségszerűség nem azt paran-

csolja-e Weizmann professzornak, hogy alkudjon meg az adott helyzettel és „jobb ma egy veréb” közmondás alapján elfogadja az angol kormány tervezetét.

Mindenesetre, ha Palesztina mai területéből nem vesznek el és valóban 3 millió tervszerű letelepedését segítik elő, egy független zsidó állam keretein belül, akkor olyan korszakos események előtt állunk, amelyre kétezer év óta példa nem volt.

Az ardeali orth. Központi Iroda elnöksége összehívta a miniszterileg feloszlatott választmányt

Hetek óta szélcsend volt az ardeali orth. Iroda körül. Csak a befentesek tudták, hogy valami készül és azt is sejtették, hogy a titokzatos erők céltudatosan működnek bizonyos célok elérésére. Most utólag kiderült, hogy a kitűzött célt nem tudták elérni. S ez az volt, hogy a miniszteriumot a már egyszer kiadott rendelkezés visszavonására bírják. És pedig ama rendelkezés visszavonására, amely a decemberi választást megsemmisítette. Uglátszik, a miniszterium erre nem volt kapható, ezért következett a választmány összehívása.

MELYIK VÁLASZTMÁNYT HIVJAK ÖSSZE?

Felmerült a kérdés, hogy melyik választmányt hívják össze? Azt-e, amely a miniszterium megsemmisítő végzése folytán automatice újra jogaiba lépett, — tehát a régit — vagy pedig a decemberben megválasztott újat? Előbb úgy szólottak az információk, hogy a régit hívják egybe, mert hiszen az újat feloszlatta a miniszteri végzés. Ennek dacára az elnökség az új választmány több tagjának kérésére és iniciatívájára június 9-ére az új választmányt hívta egybe Clujra, hogy döntsön afelől, vajon mikor is tartsák meg az új választó kongresszust? Jogszerint ennek a választmánynak összehívása nem volt helyes, mert egyetlen felterjesztett petíció elégséges lesz ahhoz, hogy a miniszter újra megsemmisítse határozatát. Kivéve azt az egy esetet, ha kimondaná ez a választmányi ülés önmaga feloszlását.

Ha pedig ez az önfeloszlás bekövetkezik, kérjük, minek kellett összehívni? Az autonómia látszatának megőrzése végett? Ha azért, akkor nem szólhatunk semmit ellene. Lényegében azonban nem old meg semmit és a kérdések tömkelege továbbra is irritálja az ardeali zsidó közvéleményt.

NYUGALOM KELLENE MÁR

Bizton állíthatjuk, hogy ismervén az ardeali ortodox zsidó tömegek hangulatát, hogy nyugalom és békét szeretnének már az Iroda körül. A budapesti, pozsonyi, szaradi és nyugalom van, miért ne lehetne végre nálunk is?

Nem tudjuk e pillanatban, hogy mit határoz az összehívott „új” választmány. De akármit is határoz és bármiképpen is dönt, a kérdés lényegét nem tudja megoldani. Kiszivárgott hírek szerint arról is szó van, hogy június 29-re újra összehívják az orszá-

gos kongresszust. Mi nem tudjuk elképzelni, hogy egy ilyen törvénytelennek deklarált alakulat hogy tud törvényesíteni egy magasabb fórumot? Legközelebb beszámolunk a választmány üléséről és mindarról, ami időközben az Iroda körül történt. Beszámolunk, bár tudjuk, hogy a zsidó közvélemény azt szeretné legjobban, ha az Iroda körül annyira rendben volna minden, hogy nyugodtan és konszolidáltan dolgozik a zsidóérdekért kifelé és befelé egyaránt.

— Halálozás. Tragikus körülmények között mulott el egy viruló fiatal élet. Dr Markovits Ignác oradeai orvosnak, az ardeali zsidó közélet régi ismert harcosának és ne-jének dr Geist Renének, a Wizo oradeai elnöknőjének egyetlen gyermekük Nelly hosszas szenvedés után meghalt. A hír mély megdöbbenést kelt mindenütt, ahol a szülőket és a sikerült leányt ismerték, aki halálával mély gyászba döntötte mindazokat, akik ismerték. Temetése nagy részvét mellett szerdán délután ment végbe.

x Malnas Băi, Goldstein Pansio, orth. kóser koznya, Sperber Dávid brasovi főrabbi felügyelete alatt. Elsőrangú fürdők reumasoknak és szívbajosoknak. Világhíres gyógyvizek máj- és vesebetegeknek. Szobák előjegyezhetők Goldstein Arthur Malnas Băi, jud. Treiscaune.

— A norvégiai zsidó élet. — Oslo. — Mint minden évben, úgy az idén is május 17-én a norvég nemzeti ünnepnapon koszorut helyeztek a zsidó fijasági szervezetek Henrik Wergeland sírjára, aki a norvég szabadságok kibarcolója volt és a zsidók szabad norvégiai bevándorlását propagálta. A zsinagógában Julius Samuel rabbi méltatta a sevuot ünnep és a norvég szabadságünnep kapcsolatát.

Az ardeali zsidók találkozóhelye!
BERKOVITSNÉ
(Oradeáról)
orth. kóser étterme
BUCUREȘTI,
Sf. Lipscași 7.
Telefon: 462-91
Socec hátamögött. Postavámmal szemben.
Elsőrangú erdélyi konyha??

Az olasz zsidóknak muszáj

Hitlert szeretni

Legutóbb irtunk arról, hogy az olaszok a maguk arab politikája miatt, amely egyuttal a borsötörés politikáját is jelenti az angolok felé, annyira mentek már, hogy megtiltják a zsidóknak, hogy továbbra is cionisták legyenek. Ez végtelenül fáj az olasz cionistáknak, de viszont egy kis örömet keltett az olasz-zsidó asszimiláns körökben.

Mbát azonban nincs már nekik sem sok okuk az öröme. Mert a fascista olaszság nem csupán angol-ellenes, meg arab-szimpatizáns, hanem németbarát is. A „tengely”-ről van szó, erről az új terminus-technikusról, amely jelenti Berlinnek és Rómának barátságát, a fascista világnézet alapján. Nos, hát Mussolini hivatalos lapja, a „Popolo d'Italia” legutóbb cikket irt, amely szomorú fényt vet az olasz-zsidóság jövőjére. Miután elítéli a „hazafiatlan cionizmust”, azt írja szószó szerint: „A másik aktuális probléma, az olasz-zsidók nyílt tiltakozása a német fajteória ellen. Nem látják be a zsidók, hogy ez összeegyeztethetetlen a barátsággal, amelyet mi tanúsítunk a német birodalommal, amelynek szilárdabb alapjai vannak, mint a zsidókérdés?”

Igy ír a nagy olasz lap és azzal fejezi be a cikket: „Ha pedig nem tudnak erről az érzésről lemondani, akkor mondjanak le inkább arról, hogy olasz földön élnek és boldogulnak.” Röviden és érthetően ez azt jelenti, hogy az olasz-zsidó nem is érezhet megvetést és gyűlöletet a hitleri országgal szemben, mert Itália barátságban él Németországgal. Boldog örömmel kell lássa a nürnbergi törvényeket, amely a legelemibb emberi

törvényeket lábbal tiporja, átkoznia kell magát és rajongással kell nézze azokat a brutális csizmákat, amelyek a világ zsidóságát nyomorult féregként akarja eltaposni. Ide jutott Olaszország is? A legszebb és legnagyobb ember kultúra végvára? Az olasz-zsidóknak is hízog, önmagukat megtagadó csuszó-mászókká kell degradálódjanak, mert Hitler és Mussolini — a tengely nevében — meghirdették a szent háborút a válgig össz-zsidósága ellen...

Kik léptek be a pesti

Chevrába?

Minden érték átértékelődik. Budapesten régebben mintha gunyolódta volna azon, hogy valaki a Chevrába lép be. A Lipótvárosi Kaszinó az más; az komoly dolog. De a Chevrá? Igaz, hogy ezt sem lehet általánosítani, de bizonyos, hogy olyanok, akiket most avattak fel az ősrégi „ochinu ató”-val, azok egyrésze nem csinált gondot abból, hogy tagja-e a Szentegyletnek, vagy sem. Mert, hogy dr. Guttman Mihályt, a rabbi-szeminárium európai híri rektorát felavatták, az több, mint természetes. De voltak ott más felavatottak is.

Például: Zsolt Béla, a kitünő publicista is szentegyleti tag lett, meg Gózon Gyula, a híres színész, a Nemzeti Színház tagja, Bálint Lajos, a neves dramaturg, Halász Ernő, ismert pesti újságíró, dr. Jellinek Endre, járásbíró, a lelkész, Gellért Ottó, táblabíró, dr. Biró Benedek, számvevőszéki nyugalmazott tanácselnök, dr. Bernfeld Imre, ismert pesti ügyvéd és még több más szereplő férfi.

Minden öt évben van tagfelvétel a pesti Szentegyletnél. Ez is mutatja, hogy mennyivel exkluzívabb, mint sok dicsőített kaszinó. Viszont van egy s más nagy előnye az ilyen örökéletre, illetőleg örökhalálra berendezett Szentegyletnek. Halálánál biztosabb, hogy egyszer mindenkit „kigolyóznak” a temetőbe, megfelelő rituális formák között. A vallásos zsidóság körében mindenkor nagy megbecsülést és megtiszteltetést jelentett, ha felvették a Chevrába, s ma is az. Viszont az újságírók, színészek, táblabírák stb. között nem vették

annak. Nem vették, de veszik. Mert változnak az idők és ennek legbiztosabb jele, hogy olyan életigenlők, mint például Zsolt Béla, a tisztas zsidó férfiakat jellemző egyesületbe lépett be. Egy kicsit az idők jele is, a kampós és nyílaskeresztes időké...

Sárinéni...

Élt Satumaren egy textilkereskedő. Haász Kálmánnak hívták. Valószínűleg sokan ismerték abban a városban, ahol üzlete volt, de Oradeán is, ahonnan származott. Bár a pult mögötti elfoglaltság kizárja a romantikát, ez a mi Haász Kálmánunk, irodalommal kacérkodó, regényes hajlamu ember volt, amit még a világháborúból hozott magával. Fogásban volt és izgalmas kalandokon keresztül jutott ismét haza. Ez a nyugtalanság nem hagyta nyugodni, később sem. Megírta háborus élményeit egy könyvben, majd újabb regényét is irt, de ez már nem látott napvilágot. Azután összeszedett mindent és Palesztinába költözött. Hogy ott miből él, nem tudjuk, de megjelentet egy magyarnyelvű könyvnyomatot, amelyben komprimáltan hozza a palesztinai híreket röviden és magyarul. Hirdetések is vannak ebben a furcsa kis lapban és egy ilyen hirdetésről akarunk szólni. A jelzett hirdetés imígyen szól:

„Kóser baromfi-húst csak Sárinéninél vásároljon. Tel-Aviv R. Émek Jezreel 44.”

Ez az a bizonyos asszimilálódás, amiből Haász Kálmán nem tudott még Palesztina csodálatos levegőjében sem megszabadulni. Hiába a nagy héber város, hiába a nagy eszmében való feloldadás, a mi ardeali Haászunk, mégis Sárinénihez küldi a vevőket. Milyen tisztamenti, bogárhátú, kicsiházás, esthajnalos hangulat fog el bennünket, amikor olvassuk, hogy Sári néni kóserhúst árul egy telavivi utcán. És Haász szerkesztő ur, odaküldi a magyarul olvasókat. Mit is tehetnénk egyebet: mi is reklámot csinálunk ingyen neki: jól figyeljétek zsidó olvasók: kóserhúst, csak Sári néninél vásároljunk. — Hol? — Tel-Avivban!

A rablóból — pandur lett

Egy péntekesi Kiddus csodálatos hatása...

A XVIII. század második felében élt a Kárpátok tövében egy rablóvezér, akinek Dobos volt a neve. Az egész környék félt tőle. A lengyel állam akkoriban agonizált, a közbiztonság nagyon labilis alapokon állott. Dobos, aki a hegyek barlangjaiban tanyázott, megtámadta az utasokat és pusztá életüket hagyta meg, különben mindent elrabolt tőlük. A neve is rémületet keltett az országban és egész kocsi-karavánok adták meg magukat, mert senkisémet mert vele szembe szállani. Ha mégis voltak, akik szembe szálltak vele, azok hamar megismerkedtek fegyvereivel, amelyeket gyorsan igénybe vett és halottak jelezték a szembe szállás eredményét.

Amikor már Dobos éveken át folytatta garázdálkodásait, az utak elnéptelenedtek, nem mertek az emberek utazgatni s ha mégis nekivágtak az utnak, akkor csak drágán megfizetett fegyveresek védelme alatt. Ezért halódott a kereskedelem és az egész környék sokat szenvedett a nyomorúságtól. Dobos mindég merészebb lett. Már a városokba és falvakba is bemerészkedett. Váratlanul terjedt el a hír egy-egy helység lakossága körében, hogy jön Dobos. Mindenki a pincékbe menekült, meg a háztetőkre, mindenüket a rablók kénye-kedvére kiszolgáltatta. De még a hatóságok — már amennyire az akkori anarchikus állapo-

tok között egyáltalán léteztek — sem mertek a kirabolt lakosság segítségére sietni. Dobos neve rémületet jelentett és bénítólag hatott az ország egész lakosságára.

Különös előszeretettel látogatta Dobos a zsidó házakat péntekesténként. Biztos volt abban, hogy tekintettel a szigorú szombati munkaszünetre, nem fognak soha ellenállást tanúsítani. S valóban nagyon gyakran sikerült is neki ily módon a zsidó házakban való rablás. A zsidók hagyták, hogy mindent összeszedjen és örültek, hogy életüket menteni tudták.

Hirtelen változás történt Dobossal. A veszedelmes rablóból a szegények és szűkölködők mentora lett. Ő, aki minden utast megtámadott, hirtelen védelmezőjüknek csapott fel, másirányú támadásokkal szemben. Dobos az idők folyamán sok követőre talált és számos kisebb rablóbanda alakult, akik Dobos bandájához hasonlóan bizonytalanná tették az utakat. Dobos pedig ezután feladatának tekintette, hogy ha egy ilyen rablóbanda felülte fejét, hogy azt szétkeresse és megmentse az embereket tőlük. Az eddigi veszélyes rablóból — pandur lett és őrzője minden megtámadottnak. Élete végéig hű maradt ehhez a változáshoz és ezért különösen Keletgalícia és Bukovina parasztsága körében sok híve lett és legendás alakká nőtte ki magát. A népmonda azt tartja még ma is, hogyha az erdők sűrűjében veszély van, vagy ha a paraszt eltéved a sűrűben, elkiáltja magát: Dobos! Dobos! és a láthatatlan erő a helyes irányba tereli és megvédelmezi.

Dobosnak, a rablóvezérnek ez a megálló-zása nem kisebb ember nevéhez fűződik, mint Rabbi Leib Pysiteré-hez, aki a chasszidizmus megalapítójának, Bál-Sém-nek tanítványa volt és akkortájt Kolomieában lakott. Egy péntek este, amikor Leib rabbi éppen a kiddust mondotta családjában, megtámadta Dobos a házat. A jelenlevők halálfelelemtől elteltén bujtak el. Csak Rabbi Leib maradt ott a kiddus-serleggel kezében és nem hagyta magát zavartatni. Dobos nagyon felháborodott, mert személyének lebecsülését látta ebben, kihuzta korbácsát és a rabbi kezére vágott ugyanarra, hogy a vére kiserkedt és lefolyt az asztalkendőre. A rabbi megőrizte nyugalmát és keményen szembenézve a rablóval, azt mondotta: „Bár lenne ez a vér az utolsó, amelyet kiontottál!”

Dobos megkövülten állott meg és nem tudta hirtelen felfogni mi történt. Ez még sohasem történt meg vele. Itt áll előtte egy teljesen védtelen ember és egy arcizma sem rezdül és nem mutat semmiféle ijedelmet.

Ekkor történt vele a nagy változás. A rabbi lábai elé borult, bocsánatáért esedezett és megesküdött, hogy soha nem fog rablásokat elkövetni. Amilyen hirtelen berohant Dobos, olyan hirtelen távozott is. Egyideig nem hallottak semmitsem felőle. Amikor pedig újra feltűnt, teljesen megváltozott. A régi rablógyilkos a védtelenek segítőtje lett. A rabbi bübös hatalmának köszönhetően az emberek, hogy a régi betyárból — becsületes ember lett...

Leslie Hore Belisha.

Anglia új zsidó hadügyminisztere mondja:

„Aki élt a frontok poklában nem kívánhat többé háborút!”

Egy szédületes zsidó karrier. — Hogyan lett a zsidó hadnagyból a világbirodalom minisztere? — Belisha miniszter, mint a gyermekek megmentője. — Minden péntek este szorgalmas látogatója a zsinagógának a miniszter.

Amint már megírtuk korábban, az új Chamberlain kabinetnek két zsidó tagja van, az egyik Saason közmunkaügyi miniszter, a másik Leslie Hore Belisha, hadügyminiszter. Az új hadügyminiszter 1890-ben született Londonban, tehát most negyvenhét éves. Apja bankár volt, aki átvette az I. P. Belisha bankház vezetését a mostani hadügyminiszter nagyapjától. Ő maga a Clyfton College-ben, az oxfordi St. George College-ban, a sorbonnei és heidelbergi egyetemen tanult. Az apának az volt nyilván a terve, hogy fia átveszi majd a bankház vezetését. De Leslie Hore Belisha a háború kitörésekor azonnal katonának jelentkezett, küzdött a francia fronton, többször megsebesült, számos kitérítést kapott és mint tartalékos őrnagy tért vissza Londonba.

Ezután letette az ügyvédi vizsgát és mint bünygyi védő nyitotta meg irodáját. Nagyszerű szónoki képességei és jogi tudása hamar tekintélyt szereztek neki. Népszerűvé olyan bűnygyekben lett, ahol a bírának a szív szavára és nem az angol törvényekre kellett hallgatniok. Ennek a hírnévnek köszönhető, hogy 1923-ban Devonport-ban liberális programmal képviselővé választották. A képviselővé lett frontkatonára első nagy parlamenti beszéde — a háború ellen szólt. Ezt tanulta meg Leslie Belisha angol hadügyminiszter a fronton. De az Oxford United Socyetiben tartott előadásai is mind háboruellenesek. Elve lett, hogy Angliának minden készülő háborút meg kell akadályozni, mert aki élt a frontok poklában, nem kívánhat többé háborút.

BELISHA TOVÁBBI KARRIERJE

Oxford, Sorbonne és Heidelberg volt diákja alaposan megtanult mindent. Foglalkozott gazdaságpolitikával és közlekedési ügyekkel is. Bizonyára segítségére volt ebben Sir Charles Hore, az ismert angol konzervatív politikus és miniszter, aki Belisha apjának halála után feleségül vette özvegyét. Ekkor vette fel a mostani hadügyminiszter, a Hore nevet és ezért hívják Hore Belishának.

Öt évvel ezelőtt Leslie Hore Belisha kincstári államtitkár lett és komplikált pénzügyi feladatokat oldott meg. Két évvel később, 1934-ben közlekedési miniszterre nevezték ki. Igazi népszerűséget ebben az időben szerzett. Alig lehet megérteni, hogy valaki a közlekedés terén halhatatlanná tegye nevét.

Belisha zsidó szíve itt mutatkozott meg legjobban. Nagy barátja a gyermekeknek és nagyon fáj neki, hogy az angliai autó és más közlekedési eszközök által okozott szerencsétlenségeknél 28% gyermek az áldozat és még hozzá hat éven aluli gyermek. Belisha mint közlekedési miniszter azt ambicionálta, hogy ezeket a gyermekeket megmentse a borzalmas haláltól. Ezt is elérte, egy egyszerűnek tetsző felfedezéssel. A „Belisha beacon”-nal. Mi ez? A beacon szó világító tüzet, világító tornyot jelent. A világásban színes jelzőlámpák, amelyek ma már minden nagyvárosban találhatóak. Csak az a különös benne, hogy Londonban ezek a narancs-színű lámpák azt jelentik, hogy előbb

jön a gyalogos és azután az autós. Hiába siet, előnyt kell adni a gyalogosoknak, főleg a gyermekeknek. Hiába dühöngtek az autósok, egy-egy gyermek miatt sokszor percekig áll a forgalom. De az eredmény meg is van: az utóbbi három évben a gyermekbalesetek csaknem megszűntek. A szülők örökre hálásak Belishának és ezek a Belisha léggömbök sokáig fogják hirdetni, hogy egy gyermek élete fontosabb, mint egy-egy autós legsietőbb utja.

MIÉRT LETT HADÜGYMINISZTER?

Az angol politikának sohasem volt annyira szüksége népszerű hadügyminiszterre, mint most. Nem elég fegyverkezni, katona is kell. Angliában nincsen általános védkötelezettség. A háború alatt Lord Northcliffe volt a nagy propagandaminiszter, aki zseniálisan értett a toborozáshoz. Most Belishára vár a feladat, hogy az ifjúságot megnyerje a katonaság eszméjének. Belisha pompásan dekorált frontkatonára, pacifista és Oxford szellemének egyik legjobb képviselője. Ő fog dolgozni azon, hogy Anglia katonákkal rendelkezék és amilyen jó szervező és propagandista, sikerülni is fog neki.

Leslie Hore Belishával egygel szaporodik azoknak a zsidó minisztereknek a száma, akik beirták nevüket Anglia történelmébe. Lord Reading, Lord Melchett, Viscount

Herbert Samuel, Eding Montagu, Richard Samuel és ki fogja érdemelni a legnagyobb címet is, amelyről Lord Burham, a Daily Telegraph egykori tulajdonosa mondta: — Őseimet Lévynek hívták, szegény zsidók voltak. Nekem őfelsége, az angol király most lordi címet adományozott. Legbüszkébb arra vagyok, hogy a lordmayer: „nagy angol állampolgárnak” nevezett. Ennél nagyobb címet nem kaphat senki. Nyilván most már hasonlóan nagy állampolgárnak nézik Leslie Belishát, aki a napokban hadügyminiszter lett.

Ez az aránylag fiatal ember Angliában azt a bátor, háboruban megedzett, nyiltszemű komoly generációt képviseli, amelynek legfőbb célja: az új háború megakadályozása, emberséges viszonyok teremtése, nemzetközi megértés, demokrácia.

Eddig is megtette, hogy péntek esténként felkereste a west-londoni zsinagógát, bizonyos, hogy ezután is fog időt szakítani magának arra, hogy mint a világbirodalom hadügyminisztere — legfontosabb posztra állított férfia — elmenjen a templomba, hogy imádkozzon az Örökkévalóhoz, hogy adjon neki erőt és képességet a nagy feladatok elvégzésére. Az egész világ számára megnyugvás lehet, hogy Angliának olyan hadügyminisztere van, aki közlekedési miniszter korában a gyermekek testi épségére gondolt a legtöbbet. Valószínű, hogy a felnöttek testi épségére is vigyázni fog. Hitler milliókat akar nyomorba és szerencsétlenségbe dönteni, nyomorékok siralomvölgyévé változtatni a világot; míg a másik oldalon a zsidó miniszterelnök Franciaországban, meg a zsidó hadügyminiszter Angliában azon dolgoznak, hogy elkerüljék a háborút. A zsidó pacifista és a kulturnépek ezeket az ösztönösen, minden vértől irtózó nagy férfiakat állítják felelős posztokra, mintha éreznék, hogy a gyűlölettel szemben ott kell álljon a megértés, amely mégis férfias, bátor és becsületes.

— Sirkőavatás. Dr Hoffmann Miksa lipovai főrabbi sirkőavatása f. hó 13-án, vasárnap lesz megtartva.

Egy reichenbergi chassid zsidó — Dintora elé hivatja Trockyt

Prága. — Nemrég, amikor megtudták, hogy Trocky Mexikóba utazik, a csehszlovákiai köztársaság fővárosában szenzációs hír terjedt el: Trocky elhagyta Norvégiát és Mexikóba megy, de mielőtt elhagyná Európát, Prágán át megy, hogy jelen legyen olyan perek tárgyalásánál, amelyet csehszlovákiai, osztrák, magyar és német lapok ellen indított, amelyek megsértették őt a hirhedt moszkvai perrel kapcsolatban. De Trocky mégsem ment a prágai bíróság elé, hanem kitérte a pereket prágai ügyvédjének dr Georg Adler-nek. Csak a perelt lapok nem tudták hozni a kért bizonyítékokat, amelyekre Trocky hivatkozott és ezért a pert elutasították. Ugyanebben az időben, reb Doved Schachterman, egy régi ismert reichenbergi polgár, Trockyt din-tórához hívta. Micsoda pere lehet egy chassid-zsidónak Trockyval és ha hívta is a régi híres népbiztos, vajjon eljön-e Trocky. Mintha más gondja nem volna? Milyen kapcsolata volt Schachtermannak Trockyval? Megmondjuk. Az öreg chassid fia, titkára Trockynak.

Amikor kiderült, hogy Trocky elhagyja Norvégiát, akkor néhány héttel azelőtt tolvajok hatoltak be az általa lakott villába és ott elloptak fontos okiratokat és irásokat. A norvég rendőrség először titkárát Max Schachtermant gyanúsította a tett elkövetésével, aki minden titkos ügyről tudott. De miután nála nem találták meg, tovább nyomoztak és ekkor kiderült, hogy Schachterman csehszlovákiai állampolgár és szülei Reichen-

bergen laktak. Ekkor ártírt a norvég rendőrség a csehszlovákiaiaknak és kérte, hogy tartanak házkutatást szüleinél, testvéreinél és minden egyes hozzátartozójánál. Trocky minderről semmit sem tudott. De közben a reichenbergi rendőrség különböző kérdésekkel kínoztta az öreg Schachtermant. Vajjon trockysta, vagy stalinista, kikkel áll összeköttetésben és mi a véleménye, a demokráciáról, fascizmusról? stb.

— En egy vallásos babovai chosszed vagyok, semmi mással nem törődöm.

— Nem tudom mi a kommunizmus és mi a fascizmus. Egy őszinte babover chassid vagyok és semmi más. Trockyról — sajnos — tudok, mert Mordchelemet eltérítette a rendes utról. Jó élesfejú bocher volt és jó gazdag partikat ajánlottak számára. Ekkor rájön a bolondéria és beleesik ebbe a szerencsétlenségbe.

A rendőrség bocsánatot kért. Trocky is bocsánatot kért titkárától. De Dovid Schachtermannak nem elég ez az elégtétel.

Ő Dintorát akar. Ahogy ezt az Örökkévaló előírja könyveiben. És zsidók döntsék el, hogy kettőnk közül, kinek van igaza, Trockynak vagy neki.

— Mexikóban vannak hála Istennek rabbik is, akik pászkenolni fogják, hogy vissza kell küldje fiamat — mondja.

Most csak egy a kérdés: vajjon hajlandó-e Trocky elmenni egy Dintórához. Az bizonyos, hogy amikor Sztalin hívta — nem ment...

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea, Strada Iosif Vulcan 4
Telefon: 440

Előfizetési árak:

Belföldön: Hitközségeknek és vállalatoknak	500 lei
Magánosoknak egészévre	300 „
„ félévre	160 „
„ negyedévre	85 „
Külföldön: Csehszlovákiában	120—80, 45, 25 ct.
Jugoszláviában	180, 95, 50 dinár
Magyarországon	25—15 pengő
A többi államokban	10—5 dollár

Napiár 5697

„Népünk” cikkeinek utannyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Péntek: Tammuz 2, június 11.

Szombat: Tammuz 3, június 12. 4: שבת

Heti szidra: קרה

Heti haftora: ויאמר שמואל

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 8.05

gyertyagyújtás 8.15

Istentisztelet kezdete 8.35

Szombat befejezése 9.20

Óbudai Freudiger Ábrahám mondotta az Orczy-templom utolsó istentiszteletén

„A szellemet, mely száznegyven esztendőn keresztül itt élt, magunkkal vesszük”

Lapunkban nemrégiben cikksorozatban írtunk a híres budapesti Orczy-templom múltjáról és arról, hogy rövidesen lerombolják, hogy helyébe új paloták épüljenek. Pesti tudósítás most megírja az utolsó istentiszteletet, amelyet megható művoltánál fogva is közlünk:

— Néhány perc múlva hat óra. Az Orczy-templomban vagyunk, zúfoltak a padok, valahogy áhitatosabb a hangulat, mint egyébkor. Hat órakor kezdődik az Orczy-templomban az utolsó istentisztelet. A templom felett kopácsolás hallatszik, már ott dolgoznak a munkások. A hatalmas falakról már hiányzik a sok tábla, nincsenek függönyök. A berendezések nagyrésze a Király-ucca 16. szám alatt van, ahova átköltözött a templom. A karzaton már székek, padok, asztalok, egymás hegyén-hátán, de van azért néhány nő is, akik ejtettek bucsut venni a régi templomtól.

Előbb az Orczy-templom képviselőtestületének ülése van. Elnököl: óbudai Freudiger Ábrahám, az ortodox hitközség elnöke. Meghatott hangon szól:

— Hogy a historikus pillanatban, amikor száznegyven éve fennálló templomunkat kényszer következtében becsukjuk, jelen legyünk. Csak azt akarom mondani, hogy csak az ajtókat zárjuk be, de a szellemet, amely száznegyven esztendőn keresztül itt élt, magunkkal vesszük. És a hitközségünk, ami hitközségünk örökké fenn fog állni.

A frigszekevény már nincs a helyén. Csak a téglák látszanak. És az elnök rámutat a téglákra és azt mondja:

— Ezeket a téglákat megvásároljuk és ha új templomot építünk, a szentély mögött ugyanezek a téglák lesznek.

A megindító ülésen és istentiszteleten messze földről jött vendégek is résztvettek. Az egyik padban: Horovitz J. jeruzsálemi rabbi. Mellette Sussman Victor, aki néhai Reich Koppel veje. Szomorúan ül mellettük Löffler Henrik, aki negyvenkét éve föltekára

a hitközségnek és gyermekkorától járt ebbe a templomba. Ő zárja be az ajtót. Utána még Klein Márkus, a tempom előjárója beszélt.

Ezután lassan távozik a tömeg. Gyertyafény világítja meg a szomorú arcokat. Emondják még a máriót. Könny csillog a legtöbb ember szemében.

Másnap munkások százai rombolták a falakat. Meghalt örökre az Orczy-templom...

— A bécsi orvosok nagygyűlése. —

Wien. — Az osztrák-zsidó orvosok dr Herbert Elias egyetemi tanár elnöklétével ülést tartottak, amelyen dr Jellinek Gusztáv ügyvezető elnök rámutatott arra a folyton növekvő rossz helyzetre, amelybe az osztrák zsidó orvosok kerültek. A zsidók eliminálása mind nagyobb méreteket ölt. Különösen katasztrófális a fiatal zsidó orvosok helyzete, akiknek elhelyezkedési lehetősége csaknem a semmivel egyenlő. Végül tiltakozó rezolúciót fogadtak el, amelyben tiltakoznak az ellen, hogy a fiatal zsidó orvosok előtt az érvényesülés útját minden vonalon elvágják, betegségélyzőkben és más helyeken is. Ezután az eddigi elnökséget választották meg továbbra is. Elnök dr Herbert Elias egyetemi tanár, alelnök dr Gustav Jellinek, dr Siegfried Plaschkes és primarius dr Kurt Stiassny.

— Nagyobb városban élő, 41 éves, gyermektelen és tekintélyes vagyonnal rendelkező ügyvéd jólmenő irodával keres neki megfelelő feleséget. Magas növésű és mellel kizárva. Bővebbet Mirea házasságközvetítő iroda, Cluj, Maresal Foch 25.

— Házasság. Hartstein Rózsika Oradea és Feuer Ernő Satu-Mare május hó 30-án tartották esküvőjüket Oradeán.

— Hiterista rémmesék. Bazelből jelentik: A Freiburgban megjelenő „Alemanne” nagy és kiáltó címbetűkkel a következőket írja: Egy zsidó hullagyalázó nő. Bazelből jelentik, hogy most terjedt el híre annak a hihetetlen esetnek, amely a bázei anatómiai intézetben történt, ahol egy 12 éves fiút akartak boncolni, hogy megállapítsák halálának okát. Egy zsidó asszisztensnőt bíztak meg azzal, hogy előkészítse a hullát a boncolásra. Egy diák, aki korábban lépett be a boncolóterembe, rajtacsípte a nőt, amint a gyermek szájából az aranyfogakat és töméseket kiszedte, hogy azokat a saját maga részére felhasználja. Az esetről jelentést tett, mire a nőt azonnal elbocsájtották állásából. A Baseler Nationalzeitung fenti hírehez a következő megjegyzést fűzi: Bár hozzá vagyunk szokva ahhoz, hogy Németországban kitalált dolgokat közölnek a lapok, az esetet, amelyet fentebb közöltünk, annyira fontosnak tartottuk, hogy utánajártunk az ügynek. Felkerestük az egyetem anatómiai, patológiai és törvényszéki orvos professzorát, akik kijelentették, hogy az „Alemanne” híre elejétől végig szemszédett hazugság. Nincs is zsidó asszisztensnő a klinikán, nem is volt 12 éves fiú hullá, akinek szájából aranyplombát lehetett volna kiszedni. Csak azt nem tudjuk megfejtetni, hogyan lehet ilyen örületet kitalálni és az olvasónak feltalálni.

— ARADON, ha jól és olcsón akar étkezni, keresse fel Klein Dávid orth. kóser vendéglőjét, Piața Avram Jancu 11.

x Utazók és nyaralók figyelmébe! Baia-Maren (Reg. Ferdinand 15) elsőrendű izletes kóser és tiszta szobák panzióval. Pontos kiszolgálás. Szolid árak. Szíves pártfogást kér: Izsák Ferenc.

x Ládner Lajosné Remeten nyitja meg június 10-én orth. kóser pansióját. Állandó minjan. Cim: Ládner Pansio Remet, posta Valea Iadului, jud. Bihor.

— Miért lesz a XX. cionista világkongresszus Zürichben? Amint lapunk legutóbbi számában is megírtuk, végleges döntés történt olyirányban, hogy augusztus 3-án Zürichben nyílik meg a XX. cionista világkongresszus. Amint ismeretes, előbb Bazelben akarták megrendezni ezt a kongresszust, de ezt elvetették, főleg azért, mert közel van a német határhoz. Szóba jöhetettek Genf, Bern, Luzern, Lausanne és Montreaux. Súlyos kérdés volt, a terem kérdése. Előbb kell egy terem 2-3000 személy befogadására, a plenárius ülések számára. Azonkívül legalább 50 terem, a bizottsági ülésekre. Ezeknek is 100-500 személy befogadására kell alkalmasak legyenek. Luzern augusztusban telve van, maradt Zürich és Bern. Genf nem jöhetett tekintetbe, mert akkor ülésezik a mandátumbizottság. Végül megállapodtak Zürichben. A megnyitó ülés a Tonhalle-ban lesz, a többi ülések a városi színházban.

Ha Brasovba jön és jól akar étkezni, úgy okvetlenül keresse fel a Kahán orth. kóser vendéglőt, a Strada Voevod Mihai 13, et. II. szám alatt.

— A „Manchester Guardian” figyelmezteti a lengyel kormányt. — London. — A „Manchester Guardian” egy vezércikket közöl, amelyben részletesen foglalkozik a lengyel zsidóság helyzetével, és figyelmezteti a lengyel kormányt, hogy ne törjék az olyan pogromokat, mint a breszt-litovszki volt. A kormány gyengének mutatkozik az antiszemita propagandával szemben, bünyös könnyelműséggel szemben huny a naponta előforduló atrocitásokkal szemben. 1936-ban több, mint ezer zsidót sebesítettek, vagy öltek meg a lengyel huligánok. Talán reménytelen ezek után — írja a lap —, hogy a lengyel kormány megértésére apelláljunk, de ha súlyt helyez arra, hogy tiszteletet és barátságot érezzen a külföld iránta, akkor gondoskodnia kell arról, hogy a breszt-litovszki események ne ismétlődjenek meg és meg kell akadályozzák, hogy a zsidók nagyfokú nyomorba jussanak, a kormány politikája folytán.

Gyermeke iskolába jár?

Gondoljon egészségére!

Lássa el

SENLASLO (Szt. László)

fertőtlenítő toalettszappannal Üdit — Fehérit — Fertőtlenít
DENTONAL fogpasztával

Egyszer mindenkinek menni kell...

A bucuresti spanyol-zsidó temető kriptái és sirkövei között ...

Érdekes temetkezési szokások és rituálék. — A „Gan Eden” sirkertgondozó szervezet munkája. — A hősi halott zsidó tiszték fényképpel ellátott márványsirkövei. — Egy épülő földalatti kriptá, amelynek sokmillióba kerülő felső carrarai márványait nem lehet behozni.

A „Népünk” eredeti riportja.

Bucuresti, május hó. Nemrégiben cikksorozatban foglalkoztam a bucurestii spanyol ritusu zsidóság rendkívül érdekes történelmével és jelenlegi helyzetével. Ha olvasóink emlékeznek, bizonyára nem felejtették el, hogy mennyi érdekesség rejtőzik spanyol-zsidó testvéreink életében, de adós maradtam azokkal a ritusokkal, amelyek jellemzőek a spanyol zsidók temetkezésére. Nem csupán az élet ezernyi színes megnyilvánulása köti le érdeklődésünket, hanem a legnagyobb hatalomé, a halálé is. Ezért kétszeres megaláztatással vettem, amikor újabb bucurestii tartózkodásom alatt a spanyol hitközség nagytudású és tekintélyű kultuszelnöke: Napoleon Arie, a legfelsőbb közigazgatási bíróság tagja, a világhírű bankár: Berkovics Ely veje meghívott, hogy látogassam meg a temetőt, amelynek különösen az adott aktualitást, hogy éppen akkor temették Arie elnök egyik hozzátartozóját, egy 90 éves volt nyomdatulajdonost, aki arról volt nevezetes, hogy neki volt először a román fővárosban modernül berendezett könyvnyomdája.

A temető rendkívül messze fekszik a város központjától s bejárata szemben van a Stirbei Voda végén felépített hies bucurestii krematorium hatalmas épületével. Ez a temető 70 éves csupán, mert a régebbi megtelt és azóta itt temetkeznek. A régi temető a Calea Victoriei ut végén van, a Sebastopolon, ahol a keresztény temető egyik külön osztálya volt.

BET-HAKEVAROT.

A temető zsidó elnevezése: **Bet-hakevarot**, vagy ahogy népiesen mondják: **bészakvorsz**. De nevezik **Bet-olam**-nak, „örök ház”-nak, vagy ahogy a német vidékeken mondják: „Guter Ort”-nak is. A régi bibliai időkben családi sírboltok voltak szokások, amelyek rendszerint az illető családok földjén feküdtek, mert a zsidóknál különösen ki volt fejlődve az ősök tisztelete. Ezért is mondják szent íratunk, hogy „megtért őseihez”. Arnyékos, szent fák tövében voltak ezek a temetkezési helyek, később pedig a városon kívüli területekre tették őseink halottaikat. Használatos volt a bibliai időkben a sziklabarlang, mert ez biztonságot nyújtott egyidőre az enyészet ellen, elébe pedig hatalmas sziklatömböket tettek, hogy a vadállatoktól megóvják halottaikat. A későbbi korokban mauzoleumokat építettek. Akik utközben haltak meg, mint zarándokok, azoknak külön részt jelöltek ki, közös temetőben. A talmudikus időkben már temetkeztek olyképpen is, mint napjainkban és fejfát, illetőleg fejkövet is helyeztek el s ezeket **zifjun**-nak (emlékoszlop) vagy **macevah**-nak, sirkőnek nevezték. Későbbi korokban hasonlóan temetkeztek a görögök, rómaiak és a germánok is. Volt idő, amikor el is égtek a halottakat, de azután tekintettel a feltámadásra, ismét csak a földben való temetéshez ragaszkodtak. Beszélhetnénk sokat a római idők katakombáiról (még rákerül majd a sor). Nagy nagy történelmi multja van a temetkezéseknek s mindez eszembe jut, amint a temető felé megyünk.

A TEMETŐ BEJÁRATA — ÉS A SZERTARTÁSTEREM.

Hatalmas épület emelkedik a bejáratnál, a boltíves kapu nem is sejteti, hogy mögötte temető van. A temetőt kívülről annak héber, román és spanyol felirata jelzi. Ahogy beérkezünk, a kapu alatt nagy teremnek ajtaja látszik oldalt, ez a szertartásterem. Itt áll a középen épített ravatalozó, amelyre ráhelyezik a holttesteket. Itt látjuk a spanyol zsidók összetartása, mert dacára a nagy távolságnak, ha egyik meghal közülük, akkor az egész közösség gyászol és sokan állják körül a ravatalt, amikor egy-egy temetés van. Djaen grand-rabbi gyászbeszéde alatt meghatott arcokat látni, akik gyászolnak és talán saját sorsuk jut eszükbe. A fekete lepellel bevont koporsón sok csokor és koszorú van, míg maga a szertartásterem nagyon egyszerű, csak a falak vannak teli héber feliratokkal. A falakon köröskörül fali karok vannak, mint a menora és ezekben ég a sok villanykörte, ami komor ünnepélyességet kölcsönöz a szertartásnak.

Djaen grand-rabbi spanyol nyelven beszél és közben aktuális héber citátumokkal fűszerezi beszédét. Érdekes, hogy amikor idézi a héber mondatokat, akkor egyuttal valami sajátos melódiával adja elő ezeket. Itt említjük meg, hogy a spanyol-zsidóknál a rabbiknak ősidők óta nem csupán szónoknak kell lenni, hanem kitűnő recitátornak, aki verzáts a melódiákban is. A kélmólé rachmín után, amelyet a kántor énekel, a főrabbi felhívja a megjelenteket, hogy tegyék kezüket a koporsóra és a főrabbi elmondhatja velük a mechilát, amelyet sajátos dallammal ismételnék.

A TEMETŐ KRIPTAI KÖZÖTT.

A szertartásteremnek a temető felé eső nagy, tágas ajtaja kinyílik és kézen viszik tovább a halottat. A sírnál szónoklat van újra, majd mindazokat a szomorú dallamokat elmondják, amelyeket nálunk, csak bizonyos nagy halottonál szoktunk elmondani. A spanyolok nem disztíngválnak, hanem minden egyes halottnál elmondják és nem tartják hosszadalmasnak ezeknek eléneklését. Sőt mondhatjuk, hogy a jelenlevők mindegyike kívülről tudja ezeket az imákat. A földből az első rögöt a főrabbi dobja, de utána minden jelenlevő követi a rabbit és egy-egy göröngyöt dobnak be. De vigyáznak arra, hogy ott, ahol a halott arca van, oda ne jusson föld, s csak miután a szükséges szertartást elvégzik, akkor dobják rá a többi rögöt.

A temetés után körülnézünk a kripták és sírok között. Maga Napoleon Arie kalauzol a sírok között. Megmutatja az első sírt, amelyet ebbe a temetőbe helyeztek el. Kezdetben úgy helyezték el a sírkövet, ahogy azt világszerte a portugál-spanyol zsidók szokták. A sírköveknek alakja olyan, mint egy tömör kő-koporsó. A későbbi sírok fölött lapjára helyezett kövek vannak, de az utolsó évtizedekben hozzáidomulnak

Az első volt
és ma is
az első
a PALMA
KAUCSUK CIPŐSAROK

Minősége,
tartóssága,
rugalmassága
világszerte ismert.

Ezért
követelje
cipészétől
a

PALMA
kaucsuk cipősarkot.

az itteni szokásokhoz és felállított sírköveket emelnek halottaik fölé.

A GAN EDEN TEMETŐ KERTJE.

Megtudom a sírok közötti barangolás közben, hogy a temető, amely több holdnyi területen fekszik, de használatban levő része külön el van kerítve, egy Gan Eden egyesület által lesz mintaszertűen kezelve. Ennek a Gan Eden szervezetnek, amelyhez minden egyes hitközségi tag hozzátartozik, nincsen más feladata, minthogy ápolja a kegyeletes érzést, az elhunytakkal szemben. Ennek a feladatának nagyszerűen megfelel, mert ha nem tudnánk, hogy temetőben járunk, úgy gondolnánk, hogy az Eden kertjében tartózkodunk. Rengeteg virág, fák, kavicsos utak, jólápoltság a májusi pompában ragyognak. Arról nem beszélve, hogy milyen mintaszertű rend van és még azok sírjairól sem feledkeznek meg, akiknek esetleg hozzátartozóik eltávoztak volna a városból, vagy az országból, vagy kihaltak az egyes családok.

A HŐSI HALOTTAK EMLEKE.

Külön részen — egy nagyobb tisztáson — hatalmas emlékmű vonja el figyelmünket. Hatalmas márványoszlop, amelynek tetején kiterjesztett szárnyu madár szimbólizálja annak emlékoszlop művöltát. A világháboruban elesett zsidó hősök tömegsírja előtt áll ez a gyönyörű emlékoszlop. Az oszlop körül kis márvány-sírkövek veszik körül. Ezek alatt nyugszanak az elesett tiszték, akik a spanyol zsidó hitközséghez tartoztak. A sírköveken a neven és szemelyi adatokon kívül, ott látjuk megjegyezve a helyet, ahol hősi halált haltak. Érdekes, hogy mind egyik sírköbe be van építve az illetők fényképe is úgy, hogy az idő vasíoga minél későbbben kezdhesse ki.

ÉRDEKES SIREMLEKEK.

Megilletődötten járjuk a temetőt, ahol a fellegetes időjárás bágyadó napsugara megcsillan a hatalmas, diszes márvány-sír-

kövek tükrein és a héberfelirású emléktáblákon.

Látom, hogy sok kiváló zsidó nagyság találta itt meg örök nyughelyét.

Az elmulás lehellete suhogtatja meg a lombokat. Csendes és beletörődés érzése fog el, míg böngészem a feliratokat a sírköveken, amelyek alatt minden földi háborúskodással kibékülve, hajsza, gondok és vágyak örök elpihentségében fekszenek kis és nagy zsidók...

Egyes helyeknek családi sírbolt jellege van. Az egyik kriptába benézek, közepén hatalmas gyertyatartón örökmécses ég, székek, asztal és a fal mellett kőpadok. Szembe velem látom S. Pinkas-nak hatalmas művészi, fekete márványból készített síremlékét. A sírköve közepén aranyozott nap áll, amelyből fényugarak vetítik fényüket. Alig néhány lépésre a hitközség volt elnökének és a kiváló román közéleti tényezőjének, Solomon Halfon-nak nagy emlékköve tűnik fel, amely után S. Tarchi, Cohen családok mauzoleumai.

EGY KRIPTA FALAIBA BEÉPÍTETT BETONSIROK

Ekkor érkezünk Napoleon Arie családi sírboltjához. Itt csak virágos csoportok látszanak és kicsiny márványtáblák, amelyeken Schiller-nek és Dante-nek néhány sorsora áll. Itt le kell menni a kriptába, amely a föld alá épült, teljesen betonból, amely az Arie családot és hozzátartozóit fogadta magába. Bent a kriptában két örökmécses ég,

a benne nyugvó két halott emlékére. Az egyik: Benjámín Arie, a volt bankár, a kultuszelnök elhunyt atyja, a másik: fiatalon elhunyt, felejtethetetlen felesége, aki Ely Berkovitsnak volt leánya. Margarettia Arie, aki 1921-ben halt meg.

Érdekes, hogy nem a földbe vannak itt a koporsók, hanem beton felső falazatba van beépítve. Sok millió lejért rendelték annakidején Olaszországból valódi carrarai márványból egy monumentális emléket, de az import nehézsége miatt eddig nem sikerült annak beszállítása.

TAVOZÁS AZ „ÖRÖK ÉLET” HAZABÓL.

Megilletődötten indulunk kifelé. Arie Napoleon egy könnyecseppet morzsol szét szemében, amikor otthagyja hitvesének és atyjának sírboltját és azután elmondja, hogy a spanyol-hitközség Chevrája 1811-ben létesült Eliezer Pappo silistrai rabbi által kiadott rendelkezések alapján s ennek előírásaitól mind a mai napig sem tértek el egy jótányit sem.

Kiérünk a temetőből, ott állanak az autók, messziről hallatszik már a világváros dübörgése és felóra mulva újra benn vagyunk a forgatagban, ahol nem gondolunk arra, hogy milliórcs és koldus, akár-hogy is küzd és harcol, valamennyien oda-kerülünk, ki előbb, ki később. Ki a spanyol temetőbe, ki a másikba, de a halál demokráciája nem ismer kegyelmet. Egyszer mindenkinek menni kell...

W. S.

A cionista eszme egyik leglelkesebb ardeali harcosa Dr. Szegő Ernő meghalt

Hatvan esztendősen korán hirtelen elhunyt Clujon az ardeali zsidó reneszansz mozgalom egyik korban talán nem a fiatal korosztályhoz, de lelkesedésben, a leglelkesebbekhez tartozó vezetője: dr. Szegő Ernő.

Néhány héttel ezelőtt még az ardeai cionista konferencián erőteljesen képviselte álláspontját, jött-ment, dolgozott, elnökölt, senki sem sejtette — legkevésbé ő maga — hogy néhány hét múlva örökre lelkébe a dolgozó kéz, s megszűnik egy derék, igaz zsidó szív dobogni. Kiváló orvos és szakmájában is elsőrangú szaktekintély volt. Deva városának egyik legkiválóbb orvosa. A világháború előtt törzsorvosi rangot kapott és a cluji Stefánia kórház parancsnoka volt. Huszonnyolc évig a devai Betegsegélyzőpénztár főorvosa. Katonaorvosi minőségben sok kitüntetést kapott, így a Ferenc József-rend lovagja, a koronás érdemrend tulajdonosa.

Az ardeali zsidó közéletben a világháború után kapcsolódott be. A Zsidó Nemzeti Szövetség megalakulásában is tevékeny részt vett. Ott állott a zsidó nemzeti mozgalom bölcsőjénél és tehetségéhez méltó vezető pozíciót biztosított magának a mozgalom keretein belül. Sok éven át elnökölt a konferenciákon és társelnöke volt a Szövetségnek megalakulásától, a most tragikus gyorsasággal bekövetkezett haláláig. Deván mintaszerűen megszervezte a helyi csoportot, annak elnöke volt, de az egész környék mozgalmi életének megadta a kellő lökötést. A hitközségnek is elnöke volt évekig és az első hitközség volt Ardealban, mely nyíltan hitvallást tett a cionista eszme mellett. A hitközségi elnöki állásáról lemondott s

utána a Szentegyet elnöke lett. Mindenkor tradíciókhoz hűségesen ragaszkodó férfiú volt. Szilárd jellem, aki meggyőződéséért mindenkor a legbátrabban és legharcosabban sikra szállott.

Megkülönböztetett tiszteletnek örvendett az ardeali zsidó közélet porondján, ahol kevés ilyen céltudatos, meggyőződéses híve volt a zsidó reneszansz mozgalomnak. Halála rendkívül nagy vesztesége a cionista tábornak és nagy ürt hagy maga után azokban a pozíciókban, amelyeket eredményes élete során betöltött. Legutóbbi ardeai tartózkodásakor a „Népünk” szerkesztőségét is felkereste, hogy, amint mondotta, „jóbarátait” üdvözölje és elismerését fejezze ki azért a munkáért, amelyet a zsidóság érdekében kifejtünk.

Emlékét kegyelettel fogja őrizni az egész ardeali zsidó közvélemény. Nagyszívű zsidó harcos szállott vele sírba.

— Két zsidó van az angol kabinetben. — London. — Az új angol kabinetnek két zsidó tagja van. Az egyik: Sir Hore Belisha, aki mostanig közlekedésügyi miniszter volt, most pedig Dav Cooper helyébe hadügyminiszter lett. A másik: Sir Philip Saason, aki légügyi alminiszter volt és most munkaügyi miniszter lett. Belisha ősrégi angol-zsidó családból származik, mint közlekedésügyi miniszter forradalmi újításokat vezetett be az autóközlekedés terén. Különösen propaganda terén tud nagyszerűeket alkotni. Saason mint légügyi szakértő nagy nevet szerzett magának az egész angol birodalomban, mert ő szervezte meg az angol légi flottát.

Ábrándok, illúziók...

Az előretörésbe vetett hit omlik össze a lelkünkben, ha egészségünk leromlik. Milyen gyönyörű érzés egészségesnek lenni, ami a világon a legdrágább kiics és mégis milyen könnyelműen bánunk vele, amit később ezüsttel-arannyal sem tudunk visszaszerezni.

De hála a tudománynak és a nemrég felfedezett világhírű amerikai Gastro D.-nek, amely az egész világon sok ezer és ezer szenvedő betegnek adta vissza egészségét főleg gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbetegedéseknél, valamint ideges álmatlanságnál és makacs főfájásoknál.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 135 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában, București, Calea Victoriei 124.

— A cluji Zsidókórház-egyesület május hó 30-án új vezetőséget választott. A vezetőség névsora a következő: Elnök: dr. Sebestyén József. Al-elnökök: Diamant Izsó, Farkas László, dr. Czitrom Oszkár, Adler Jenő, dr. Kertész Jenő, dr. Stern Vilmos, László Jenő, dr. Róth Marcell, Lienthal Sándor, dr. Marton Ernő, Salamon Jakab, Weisz Gyula és dr. Klein Miksa. Főtűtő: dr. Zoltán. Ellenőrök: Czodik Jenő és Bergner Dezső. Pénztárnok: Krémer Bernát. Az új vezetőség programjába vette egy új kórházi pavillon építését és egy ingyenbeteg-alap megteremtését által ingyen betegek számára lényeges felelősséget.

Az ardeali zsidóság legkedveltebb
találkozó helye Bucureștiben

KATZ orth. kóser **restaurant**
Bucureștii, str. Carol 32, I. emelet

— A szlovenszkói Zsidó Hitelszövetkezetek röviddel ezelőtt tartották meg Sary Smokovecen konferenciájukat Ehrenfeld Sámuel elnöklete alatt. A Hitelszövetkezetek képviselőiben a következő delegátusok vettek részt a konferencián: Paszternak Jenő (Kosice), Herschkovits Pál (Secovce), Blum József (Bratislava), Fischgrund Izidor (Uzhorod), Deutsch Jizchak (Mukacevo), Günzler Ignátz (Nove Zamky), Juszkovits Bertalan (Hummené), Ungár Ilka (Presov), Rosenbluth (Novesmeto), V. Davidovits (Jasina), Ormai Zilina, Kacer Ruzomberok, Wolf Farkas (Wolové), Bloch Sevljus, Adalbert Schweid szövetségi titkár és még sokan mások. A konferencia a tanácskozások után üdvözlő táviratokat küldött dr. Bernhard Kahn-nak Párisba és dr. Hertz Ignátz elnöknek Kosicéba. A konferencia elhatározta, hogy a zsidó szövetkezeti gondolat kiépítése és népszerűsítése érdekében nagyobb propaganda-akciót vezet le Szlovenszkóban, hogy a széles zsidótömeget felvilágosítsák a kölcsönös szövetkezeti támogatás rendkívüli szükségességéről. Ennek érdekében az egyes Hitelszövetkezetek között is szorosabbra vonják az együttműködést.

x Orth. kóser bodega Bucureștiben. Str. Carol 7. A főposta mellett. Állandóan kapható mindenféle husnemű, tejesfélék, utravalók. Hához szállítunk kóser sajtot, turót, vajot, felvágottakat, főzelékeket, tojást és gyümölcsöt. Az utazóközönség minden igényét kielégítjük. Mindennap friss tejes tészták. Telefon. „Bodega Postei”. (A baia-marei rabbi hechsere.) Gelbstein.

— Megtalálták Jugoszláviában Herzl nagyapjának sírját. Beograd. — Dr. Lavoslav Sick, aki régebben kutatja a jugoszláv zsidóság történetét, néhány nappal ezelőtt kutatásai során megtalálta a Zemun-i temetőben Herzl Tivadar nagyapjának sírját, amelynek sírkövén nagyobb héber felirat van. Simon Herzl-nek hívták, Jehuda és Frumet Herzl fia, aki 1879-ben halt meg 62 éves korában.

Magas-Tátra

STARY-SMOKOVEC (Ó-Tátrafűrés)

Elsőrangú házak, úgy Sary Smokovecen, mint Tatr. Lesnan. Legmodernebb komfort, kitűnő ellátás. — A panzió árakból elő- és utószezonban 10% engedmény. Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál.

Schreiber Mór, Sary Smokovec CSR.

SCHREIBER

ORTH. PANSIO Tel. 43

TATRA-LESNA

Villa Erika, p. p. Tatr. Lomnica. Tel. 28.

Hét-ről-hétre

Tel-Avic. — A főkörmányzó legutóbbi ittléte alkalmával kijelentette, hogy mindent elkövet annak az érdekében, hogy Tel-Avic minél előbb kapja meg azt az egymillió fontos kölcsönt, melyet egy angol pénzcsoport ajánlott fel a kanalizáció és egyéb közmunkák céljaira. Tel-Avic költségvetését az 1937-38. évre, melyen 550.000 font bevétel és 525.000 kiadás szerepel, rövidesen jóváhagyja a kormány. — Rokach főpolgármester a kereskedelmi kamarában elhangzott beszédében a következőket mondotta: „A város gazdasági helyzetének kilátásaival kapcsolatban semmi ok sincs a pesszimizmusra. A jelen pillanatban hatalmas méretű vállalkozások előtt állunk. A kikötő építése, a villanytelep felállítása a Jarkonon túl, a tengerpart szabályozása és a főkörmányzóval folytatott tegnapi tárgyalásom alkalmával bizossá vált az a reményünk is, hogy rövidesen egymillió fontos megkezdhetjük a kanalizációs munkálatokat és egyéb nagy méretű közmunkák keresztülvitelét. Mindezek megszüntítjük a jövőbe vetett bizalmunkat!”

Kairó. — A Jewish Agency táviratilag gratulált Nahas pasának abból az alkalomból, hogy Egyiptomot felvették a Népszövetség tagjai sorába.

Genf. — A napokban elhunyt a Jewish Agency volt kitünő tagjának, dr. Victor Jacobsohn-nak felesége, Elisabeth Jacobsohn asszony, akit a genfi sírkertben hantoltak el férje mellé. A Jewish Agency kondoleált hátramaradottainak.

Washington. — Royal S. Copland szenátor, aki tagja volt annak a szenátorokból álló bizottságnak, amely legutóbb meglátogatta Palesztinát, a Joint által rendezett banketten New-Yorkban beszédet tartott, amelyben ama véleményének adott kifejezést, hogy Palesztina kettéosztásának terve igen szerencsétlen gondolat és nem volna egyáltalában célravezető.

Ankara. — A török kormány elhatározta, hogy eladná részét az Irak Petróleum Comp-nak, amennyiben az megfelelő alacsony kamatláb mellett kölcsönt szerez neki. Az iraki kormány kijelentette, hogy nincs kifogása az akció ellen.

Tunis. — Az itteni törvényszék 21 arabot elítélt többhónapi fogházra, mivel azok Djebel Aboid-ban zsidóüzleteket kiraboltak.

New-York. — A világháboruban résztvevő amerikai katonák gyászünnepélyt rendeztek a világháboruban elesettek emlékére. Az ünnepségen 4000 volt frontarcos vett részt. Roosevelt elnök üdvözlését küldte a kongresszusnak és azt írta többek között: „Büszke azokra az eredményekre, amelyet a zsidók a haza szolgálatában végeztek... A Cionista Szervezet intézőbizottsága újra azt ajánlotta a világszervezetnek, hogy a legközelebbi világkongresszust az Egyesült-Államokban tartsák meg. A kérést nem teljesíthetik, mert Anglia legközelebbi Palesztina politikájától függ a mozgalom sorsa és ezért sem lehet most az USA területén a világkongresszus. — Lord Melchett tiszteletére az United Palestine Appeal bankettet rendezett, amelyen Herbert Lehman, New-York állam kormányzója 4000 dollár adományozott Palesztina céljaira. — Az American Jewish Joint Distribution Comitét a a brooklyni jótékonyági szervekkel együtt. Felix M Warburg kezdeményezésére akciót indít be, amelyen 6.250.000 dollárt akarnak gyűjteni. A zsidó gyűjtések történetében ez a legnagyobb akció, amely csak létezett. — Az Egyesült-Államok legfelsőbb bírósága öt szavazattal, négy ellenében legálisan ismerte el az agkori biztosítás és munkanélküli törvényes segélyezést, amit Roosevelt nagy győzelmeként könyvelnek el. Amint a lapok írják, a döntő szavazatot Benjamin Cardozo bírósági elnök adta le, aki egyike a legfelsőbb bíróság két zsidó származású tagjának. — Az egyik new-yorki kórházban a napokban hunyt el egy David Jankower nevű kémikus, aki 1896-ban ment az Egyesült-Államokba, aranybányákat fedezett fel és ismert volt neve, míg most teljesen leszegényedve, hozzátartozók nélkül halt meg egy kórházi ágyon. — Kindmant, aki a Saar-Tefillah zsinagógát márciusban, mint annak nem-zsidó templomszolgája felgyújtotta, többévi fegyházat kapott a gyújtogatásért.

— Clujon ha jól akar étkezni, úgy keresse fel az ardeali zsidóság közkedvelt találkozóhelyét, a Mátyás éttermet, Calea Reg. Ferdinand 49.

— A görög kormány a zsidók egyenjogúsításáért és a cionizmusért. — Athén. — Nemrégiben nyilatkozott Metaxas kormányelnök, amely nyilatkozatában kijelentette, hogy a zsidóknak minden jogot megad továbbra is és a cionista eszmét is támogatni óhajtja. Most pedig Nicolaudis miniszter nyilatkozott, amelyben kijelenti, hogy a görög kormány a zsidókérdésben azt a tradicionális politikát fogja folytatni, mint eddig. A görög zsidó sajtó nagy elégtétellel és megelégedéssel regisztrálja a miniszterek nyilatkozatait. A miniszter többek között szöszereint a következőket mondotta: — Nincsenek faji vagy nemzeti előítéletek. Ismerjük a zsidókat, tulajdonságaikat és egy törvénytisztelő, lojális, békés elemeknek tartjuk. A görög zsidóknál ezek a dicséretes tulajdonságok mind megtalálhatók. Nagyban hozzájárulnak Görögország konszolidációjához. Nincs különbség zsidó és keresztény lakosság között. Teljes egyenjogúsítás van minden vonalon. A cionizmussal szemben is azt a barátságos politikát folytatjuk, amit eddig. A Földközi-tenger egyik faktora a mi országunk és kitarunk Politis volt külügyminiszter kijelentése mellett, aki elismerte a zsidó nemzeti otthon szükségességét. Palesztina és Görögország egymás közötti kulturális és gazdasági kapcsolatokat tartanak fenn és jószomszédi viszony van közöttünk. A legnagyobb érdeklődéssel figyeljük az ott folyó munkát és nagy eredményeket kívánunk a továbbiakhoz.

x Olcsón nyaralhat Bulz községben (Ladvölgy állomás) Silberstein Bernáthnál. Gyönyörű vidék, klimatikus levegő, 500 méter a tenger felett. 25%-os vasúti kedvezmény. Szigoruan orth. kóser konyha. Sinautó csatlakozás a remeci Stána-ra. Felvilágosításért forduljon: Silberstein Bernáthhoz, Bulz, Gara Valea Iadului.

— TEL CHAJ AKCIÓ INDULT ARDEALBAN. A revizionista szervezet országos főtükára, Klein Sámuel ardeali körutra indult, hogy az eszmének propagandát csináljon és a Tel Chaj alapra gyűjtsön. Utja során meglátogatta már Oradeát és folytatja útját Satumarera, Sighetre és a többi ardeali zsidólakta centrumokba. A Tel Chaj akció világszerte elismert gyűjtési formája a revizionista mozgalomnak, amely külön utakon jár ugyan, mint a hivatalos cionizmus, de a cél egy: hogy minél előbb felépüljön a zsidó ország, öntudatos, önértékes zsidó tömegek segítségével.

x BUCUREȘTIBEN ha jól és olcsón akar étkezni, keresse fel Herschkovits Samu orth. kóser panzióját, Calea Rahovei 24 sz. alatt (Tribunal mellett).

Kóser

TEJOLTÓ

„SCHWEIZER“ márkás
kapható

UFAROM

(volt EGGER & Co.)
vegyészeti gyárnál

CLUJ

NEKI MÁR MINDEN MINDEGY

Szegény adófizető megjelenik az adóhivatalban és így szól:

— Az urak tizezer lejre emelték fel az adómat.
— Igen.
— Nos, én most azért jöttem, hogy sziveskedjenek huszezer lejre felemleni.
— Miért?
— Mert aki a tizez megfizeti, az megfizeti huszat is.

AZ ÉLELMES „KERESKEDŐ”

Az iskolában írásbeli dolgozatot kell írni „En jövőm” címmel.

A kis Majsika a következő dolgozatot adja be: „En egy szép ruhaüzletet szeretnék nyitni minden fardozásom odairányul, hogy ezt a teremtet megvalósítsam. Boltomban csak elsőrangú árú tartok és igen mérsékelt áron fogok árusítani, mert is már most remélem, hogy a tanuló urat is kedvelem közre fogom számíthatni”.

FENYEGETÉS

Még a régi világban október elsején bevonultak a hadsereghez az önkéntesek. A szolgálatvezető őrmester szembavette őket és felvette adataikat. Mindenkitől megkérdezte azt is, hogy milyen vallásos és mindenki pontosan bediktálta, hogy római katolikus, református, vagy zsidó. Egyik önkéntes kérdésre így válaszolt:

— Felekezetenküli vagyok.
Az őrmester ránézett, elgondolkozott egy kicsit, nem egészen értette a dolgot, azután rászólt az önkéntesre:

— Hallja maga, ha holnapig nem választ megának valami vallást, úgy a zsidók közé vágom, hogy attól nyekken.

MEG FIZETNI IS?

Leibi felszáll a villamosra és miután ülőhely nincs, a kocsijátszó belsejében megáll.

— Tessék előbbre menni — szól a kalauz.
Leibi szót fogad és egy lépést tesz előre.
A következő megállónál új utasok szállnak fel és a kalauz újra bekiált:

— Kérem előbbre menni.
Leibi így minden állomásonál egy lépést tesz előre. Mikor végre a kalauz hozzáér és jegyet akar adni, Leibi dühösen rámondul:

— Mit? Hogy jegyet válsak? Hisz az egész uton gyalog mentem.

MENDELSSOHN FELELETE A PÁTERNEK

Egy híres német antiszemita pap volt egyszer Mendelssohnnal egy társaságban Lessingnél. A „fajbűd” páter konyitott valamit a héberhez és arra vállalkozott, hogy ő majd reápirít a zsidó filozófusra és bebizonyítja neki az eredeti héberből, hogy a zsidók gyűlölik a keresztényeket. Héber imakönyvvel a kezében közeledett Mendelssohnhoz.

— Tessék csak elolvasni és lefordítani ezt a mindennapi reggeli áldást: „Dicsértéssel Örökkévaló” selo oszani goj, „hogy nem teremtettél gojnak”. Kell-e hitelesebb dokumentum arra, hogy önök minden gojt gyűlölnék.

A társaság feszült figyelemmel várta a feleletet. Mendelssohn rögtönözve így válaszolt:

— Először is azt mondhatnám Önnek, hogy a „goj” nem jelent keresztényt, hanem báványimádó pogányt. De tegyük fel, hogy általában „goj” jelent, akkor sem következik belőle, hogy a zsidó gyűlöli a gojt. Hiszen mindjárt utána olvasható az imakönyvben: „Dicsértéssel Örökkévaló, hogy nem teremtettél nőnek”, hát következik ebből, hogy a zsidók gyűlölik a nőket? Sőt a nőket Önök sem gyűlölik, akik pedig fogadalmat tettek a coelibátusra.

Erre aztán a páter szépen lecsendesedett és nem tudott felelni semmit.

SZÉGYEN...

Egy fiatal parasztleány állít be a rabbihoz azzal, hogy zsidó szeretne lenni. A rabbi, kötelességéhez híven, lebeszéli igyekszik a fiut, de az valamennyi közlés után kijelenti, hogy ragaszkodik ahhoz, hogy zsidó legyen. Amikor már minden argumentumból kifogyott a rabbi, végül egy utolsót mondott:

— Menj haza fiam, mondd el apádnak, anyádnak meg a családnak, hogy lásd, mit szólnak ők is hozzá, beleegyeznek-e?

— Hiszen éppen erről van szó, úkef akarom szígyenbe tenni azzal, hogy zsidó leszek, mert nagyon haragszok rájuk...

TIPOGRAFIA SONNENFELD ORADEA.